

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **Mgr. Jan NEUGEBAUER**

Studijní program: Ošetrovatelství

Oponent disertační práce: **doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., MPH**

Školitel: prof. PhDr. Valérie Tóthová, Ph.D.

Název disertační práce: Využití hodnotících a měřících nástrojů
pro hodnocení potřeb pacientů s tělesným znevýhodněním

Aktuálnost zvoleného tématu

Problematika telesného znevýhodnenia je veľmi špecifická a to predovšetkým v súvislosti s rôznou intenzitou a rôznym spektrom prítomných potrieb, ktoré pre pacienta môžu byť buď novo vzniknuté alebo prítomným znevýhodnením modifikované. Priamoúmerne so vzrastajúcou mierou znevýhodnenia vzrastá tiež množstvo potrieb. Práve na tieto účely sa odporúča využívanie štandardizovaných hodnotiacich a meracích nástrojov. Ich využitie a aplikácia v samotnej ošetrovateľskej praxi je však stále hodnotená prevažne negatívne. Vzhľadom na vyššie uvedené považujem zvolenú tému dizertačnej práce za veľmi aktuálnu a prínosnú. Teoretické východiská práce vychádzajú z poznatkov filozofie znevýhodnenia a potrieb pacientov s telesným znevýhodnením. Pozitívne hodnotím tiež spracovanie problematiky telesného znevýhodnenia v kontexte ošetrovateľského modelu D. E. Oremovej. Autor sa danej témy zhostil pomerne v rozsiahlej rovine, s podrobnou analýzou problematiky. Konštatujem, že teoretické východiská predloženej dizertačnej práce sú spracované na vysokej úrovni a pôsobia o erudovanosti a odbornosti autora.

Stanovené ciele a hypotézy

Autor si stanovil tri čiastkové ciele. Prvým cieľom bolo analyzovať dostupné meracie a hodnotiace nástroje pre hodnotenie potrieb osôb s telesným znevýhodnením. Ďalším cieľom bolo porovnať využívanie dostupných meracích a hodnotiacich nástrojov v Českej republike a zahraničí. Za posledný cieľ si autor určil vyvinúť alebo validovať nový nástroj pre hodnotenie potrieb osôb s telesným znevýhodnením. K cieľom autor následne formuloval deväť hypotéz a štyri výskumné otázky. Napriek tomu, že v práci absentuje jednoznačné pomenovanie

výskumného problému a hlavného cieľa, jej úroveň a kvalitu táto skutočnosť neznižuje. Čiastkové ciele, hypotézy a výskumné otázky sú formulované metodologicky správne a vychádzajú priamo z teoretických východísk dizertačnej práce.

Metodika

Štúdia bola konštruovaná v kombinácii kvalitatívnych a kvantitatívnych metód výskumného šetrenia za použitia techniky dotazníkového šetrenia a metódy Focus groups. Dotazníkový prieskum prebiehal u dvoch skupín označených ako A a B. Výskumný súbor A mal reprezentatívny charakter a bol tvorený sestrami z celej Českej republiky. Výskumný súbor B bol tvorený pacientmi s telesným znevýhodnením. V rámci zberu dát boli konštruované dva odlišné dotazníky. Neštandardizovaný použitý pre výskumný súbor A so zameraním na využitie hodnotiacich nástrojov, prácu s výsledkami, odporúčania pre prax a poňatie konceptu telesného znevýhodnenia a kombinácia štandardizovaného dotazníka WHODAS 2.0 obohateného o neštandardizovaný blok otázok pre výskumný súbor B, zameriavajúce sa na poňatie vlastného tela a koncepciu kvality života. Konštatujem, že metodika práce má veľmi vysokú úroveň a odbornosť. Oceňujem jej prepracovanie, kombináciu dvoch výskumných metód a pomerne veľkú výskumnú vzorku probantov.

Zpracování získaných dat, výsledky

Dáta získané obšírnym výskumným šetrením boli spracované pomocou vhodne zvolených štatistických metód a prezentované v prehľadných tabuľkách a grafoch. Z formálneho hľadiska by bolo podľa môjho názoru vhodnejšie uviesť zistené demografické údaje v časti charakterizujúcej výskumný súbor A a B. Komplexné zhodnotenie výsledkov práce je konfrontované s prevažne zahraničnými štúdiami v diskusii. Výsledky práce možno považovať za veľmi prínosné a to nie len pre rozvoj teórie ošetrovateľstva, ale predovšetkým pre ich ďalšie uplatnenie v praxi.

Závěr (včetně doporučení pro praxi)

V závere autor stručne a jasne sumarizuje dosiahnutie stanovených cieľov a výsledky. Z 9 hypotéz bolo potvrdených 8 a jedna vyvrátená. Ciele práce sa podarilo naplniť.

Práce s literaturou

Autor práce preukázal schopnosť erudovane a efektívne pracovať s odbornou literatúrou v celom texte dizertačnej práce. Zoznam použitej literatúry obsahuje veľké množstvo odborných zdrojov prevažne zahraničných autorov, čo hodnotím nadmieru pozitívne. Citačná norma bola dodržaná.

Nové poznatky, které byly dosaženy v disertační práci

Dovoľujem si konštatovať, že táto práca prináša v oblasti telesného znevýhodnenia množstvo nových a hodnotných zistení. Implementácia vytvorenej ošetrovateľskej dokumentácie obohatenej o štandardizovaný nástroj Waterlow Scale a WHODAS 2,0 do klinickej praxe sa javí v problematike hodnotenia potrieb telesne znevýhodnených ako veľký krok vpred.

Predložená doktorandská dizertačná práca je spracovaná na veľmi dobrej úrovni po stránke odbornej a metodologickej, spĺňa všetky požadované kritériá na tento typ práce. Prácu odporúčam na obhajobu a po jej úspešnom absolvovaní navrhujem udeliť Mgr. Janovi Neugebauerovi vedecko – akademický titul PhD. v študijnom odbore Ošetrovateľstvo.

Připomínky

1. Ako by ste zlepšili edukáciu sestier ohľadom problematiky telesného znevýhodnenia?
2. Aké sú podľa vás dôvody negatívneho postoja sestier k používaniu hodnotiacich a meracích nástrojov? Ako motivovať sestry k ich využívaniu v ošetrovateľskej praxi?
3. V závere štúdie absentujú jej limity. Ak sú, prosím o ich bližšie popísanie prípadne navrhnutie návrhu na riešenie do budúcnosti.

V Trnave dňa 8. 9. 2021

doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., MPH

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **Mgr. JAN NEUGEBAUER**
Doktorský studijní program: Ošetrovatelství
Oponent disertační práce: **prof. PhDr. Darja Jarošová, Ph.D.**
Školitel: prof. PhDr. Valérie Tóthová, Ph.D.
Název disertační práce: ***Využití hodnotících a měřících nástrojů pro hodnocení potřeb pacientů s tělesným znevýhodněním***

Aktuálnost zvoleného tématu

Zvolené téma disertační práce je vysoce aktuální. Pacienti s tělesným znevýhodněním trpí často fyzickými a psychickými obtížemi, které jsou v české zdravotnické praxi hodnoceny specifickými nástroji převážně individuálně a separovaně. V České republice není dosud používán nástroj zaměřující na komplexní hodnocení základních oblastí potřeb osob s tělesným znevýhodněním – ošetrovatelská péče je zaměřena převážně na vyhledávání a hodnocení několika vybraných dílčích specifických potřeb. Disertační práce je tak svým zaměřením a metodickým zpracováním unikátní v kontextu českého ošetrovatelství.

Celkové zhodnocení práce

Formální náležitosti práce, práce s literaturou

Předkládaná disertační práce obsahuje celkem 160 stran textu, aparát a přílohy, po formální stránce splňuje požadavky na ni kladené. Teoretická a praktická část jsou zpracovány v doporučeném vyváženém poměru (1/3 tvoří teoretická část). Jednotlivé oddíly jsou logicky uspořádány, souvisle na sebe navazují. Text vychází z úctihodného počtu 460 relevantních bibliografických zdrojů a dalších dokumentů, v převážné většině zahraničních. Záznam literatury důsledně reflektuje platné ISO normy. Student prokázal vysokou úroveň práce s literárními prameny - výběr publikovaných prací vztahujících se k řešené problematice, jejich zpracování a vhodná implementace vzhledem k povaze textu, zejména v teoretické části. V kontextu řešeného tématu byly vymezeny základní pojmy. Kvalitním zpracováním teoretické části jako solidního východiska pro vlastní výzkum prokázal autor velmi dobré vědomosti k řešené problematice. Disertační práce je psána kultivovaně odborným a vědeckým jazykem, autor v maximální míře využívá adekvátní odbornou terminologii, stylizace textu je na vysoké úrovni.

Postup řešení, použité metody a splnění cíle

Výzkumná část disertační práce reflektuje hlavní cíle práce, které byly vhodně definovány (analýza dostupných nástrojů pro osoby s tělesným znevýhodněním, komparace jejich využití v ČR a zahraničí, příprava nového nástroje pro českou ošetrovatelskou praxi). Byly stanoveny čtyři výzkumné otázky a devět hypotéz, které vycházejí z definovaných cílů. Byla provedena také operacionalizace čtyř základních pojmů, které byly v práci zkoumány a analyzovány. Design výzkumu byl mixem kvantitativního a kvalitativního přístupu. Důsledně byly popsány všechny realizované fáze výzkumu (kvantitativní design) od přípravné fáze (rešerše a předvýzkum) po hlavní výzkum (sběr a zpracování dat). Početné soubory respondentů obou souborů garantují požadovanou reliabilitu výzkumu. Získaná data byla zpracována a analyzována s využitím adekvátních metod deskriptivní a induktivní statistiky. Ve druhé části

výzkumu byly vhodně využity metody kvalitativního přístupu (analýza dokumentace, ohniskové skupiny, follow-up strategie). Výsledky výzkumu jsou interpretovány převážně na úrovni deskripce a jsou dále diskutovány a konfrontovány převážně se zahraničními studii ve struktuře výzkumných otázek a cílů. Analyzována byla data zjištěná v souboru sester. Za nevhodné považují použití spojnicového grafu při hodnocení různých/odlišných proměnných (obtíže) respondentů (graf 62). V práci nejsou uvedeny možné limitace studie.

Výsledky a přínos disertační práce

Výsledky disertační práce jsou přínosné zejména pro ošetrovatelskou praxi a také pro vzdělávání sester a dalších zdravotnických i sociálních pracovníků. Hlavní přínos disertační práce pro ošetrovatelskou a zdravotnickou praxi spatřuji v ověření standardizovaného nástroje WHODAS 2.0 v českých sociokulturních podmínkách klinické praxe a jeho implementaci do aktuální ošetrovatelské dokumentace. Závěry disertační práce jsou již v ošetrovatelské praxi využívány.

Připomínky a dotazy:

Vyjádřete se k metodice sestavování výzkumného souboru A (sestry), kdy východiskem jsou data ze Zdravotnické ročenky 2005.

Uveďte případné limitace Vaší studie.

Závěr

Disertační práci hodnotím celkově kladně, práce splňuje základní kritéria kladené na tento typ práce. Dosažené výsledky jsou přínosné pro studovaný obor. **Doporučuji, aby byla disertační práce přijata k obhajobě** a na základě úspěšné obhajoby byl udělen Mgr. Janu Neugebauerovi akademický titul *Philosophiae doctor*, ve zkratce Ph.D., v oboru Ošetrovatelství.

V Ostravě 17. 9. 2021

prof. PhDr. Darja Jarošová, Ph.D.
Lékařská fakulta Ostravské univerzity